

Huitema voorziet geen rol voor fosfaat op GES-dag

Fokkerij zoekende na quotumtijdperk

De jaarlijkse GES-dag voor veehouders stond dit jaar in het teken van de marktveranderingen na het verdwijnen van de melkquotering.

‘Quotum eraf, fosfaat erop?’ was het centrale thema. Spreker en VVD-Europarlementariër Jan Huitema beantwoordde die vraag met ‘nee’, hij wil de kringlopen buiten Nederland sluiten.

Na het verdwijnen van de melkquotering is de fokkerij zoekende. Dat mag geconcludeerd worden uit het thema dat de voor de fokwaardeschatting verantwoordelijke stichting Genetische Evaluatie Stieren voor haar jaarlijkse GES-dag voor veehouders had bedacht: ‘Quotum eraf, fosfaat erop?’. VVD-Europarlementariër Jan Huitema, tevens melkveehouder in het Friese Makkinga, en de Vlaamse melkveehouder en dierenarts Bonny van Ranst waren uitgenodigd om hier hun licht over te laten schijnen. Huitema zei ‘Brussel’ graag dichterbij te willen

brengen en vertelde zijn toehoorders dat de Nederlandse landbouw er internationaal goed op staat. „We zijn de grootste exporteur na de Verenigde Staten en worden wereldwijd als gidsland gezien. Niet alleen vanwege de omvang van de export, maar bijvoorbeeld ook vanwege het antibioticumgebruik. In Nederland is het gebruik gehalveerd, elders is dat wel anders.“

Hectarepremie

De Europarlementariër schetste een groei

van de wereldbevolking van 7 tot 9 miljard mensen in 2050, in combinatie met een stijgende welvaart en een daarmee gepaard gaande groeiende vraag naar dierlijk eiwit. „Het is de uitdaging om twee keer zoveel te produceren, met een kleiner milieueffect en een minimaal groeiend landbouwareaal.“ Hij vergeleek ook de CO₂-emissies van dierlijke met plantaardige producten en stelde dat die van de plantaardige producten niet veel lager zijn. „Bovendien gaan er reststromen naar de dierlijke sector.“ Huitema haalde ook de voorganger van

Het kenmerk voeropname wordt in april 2016 in de fokwaardeschatting geïntroduceerd. In een later stadium zal het kenmerk ook in de Inet-formule worden opgenomen.

de huidig Eurocommissaris voor landbouw Phil Hogan aan. „Deze Dacian Ciolos heeft ervoor gezorgd dat er in plaats van een productiepremie een hectarepremie is gekomen. Dat is gunstig voor Oost-Europa en Frankrijk”, aldus Huitema. „Dat de premie bovendien gelijk over Europa wordt verdeeld is niet eerlijk, omdat wij meer van het land halen. Nederland had vier keer meer subsidie kunnen krijgen.” Ook wees Huitema erop dat een hectarepremie gunstig is voor de grondbezitter en dus vooral de stoppende boer, terwijl de subsidie juist naar de actieve boer zou moeten gaan.

De Europarlementariër kaartte tevens de definitie van kunstmest aan. „Die mag niet gemaakt zijn van dierlijke mest. Ik pleit ervoor dat dat wel mag.” Huitema wees op de mesttekorten elders in Europa en stelde voor om de kringlopen groter te maken dan alleen binnen Nederland. „Europees of zelfs dat er schepen teruggaan naar Latijns-Amerika om ze binnen een nog groter kader af te sluiten.” ‘Fosfaat erop’ – het thema van de dag – is wat Huitema betreft dan ook niet aan de orde.

Dairy Data Warehouse

„De grens tussen organische en anorganische mest is inderdaad idioot”, haakte Bonny van Ranst in op het betoog van Huitema. Om daar aan toe te voegen dat niet elke lidstaat het zo nauw neemt met de Brusselse voorschriften. Van Ranst is melkveehouder – hij was de eigenaar van de stier Poos Stadel Classic – maar ook dierenarts en als wetenschapper betrokken bij de Universiteit Gent. Die veelzijdigheid kwam ook in zijn presentatie tot uiting. „De landbouw haalt heel goede resultaten, maar

‘Worstelen om technologieën in regelgeving in te passen’

GES-coördinator en fokkerijprofessor Roel Veerkamp besprak de actuele ontwikkelingen bij de fokwaardeschatting. Sinds het opheffen van de Productschappen begin dit jaar houdt de RVO toezicht op de fokwaardeschatting, hetgeen tot vragen leidde aan het adres van GES. „Het centrale punt hierbij is hoe de regelgeving aansluit bij de huidige inrichting van de fokkerij en de snelle technologische vooruitgang die gemaakt wordt, bijvoorbeeld op het gebied van genomics”, aldus de coördinator. „De stichting GES en de RVO zijn hierover in gesprek. Het is worstelen om de huidige technologieën in de regelgeving in te passen.” Veerkamp merkte wel op dat iedereen die dat wil genomische fokwaarden moet kunnen krijgen, hetzij via CRV, hetzij via Interbull.

communicert dat niet”, aldus de Vlaming. „Coca-Cola is een dikmaker. Daar ligt een kans voor melk. Melk zou je moeten ontlede en er een gezonde drank van maken.” Van Ranst gaf een doorkijkje naar de toekomst ten aanzien van een project waar hij bij betrokken is, het Dairy Data Warehouse. „Op melkveebedrijven worden enorm veel data – ‘big data’ – verzameld. Die moeten hier worden opgeslagen en een ieder die de data wil gebruiken (mits geautoriseerd door de eigenaar van de data, de veehouder, red.), kan erbij. Het is namelijk een illusie te denken dat je data op de lange termijn kunt afschermen, alhoewel iedereen dat wel probeert.”

Real-time informatie

De Vlaming stelde dat de boer de eigenaar is van de data. „Je merkt dat op de heel grote bedrijven, zoals bijvoorbeeld in Saoedi-Arabië, waar de bedrijfsdata niet zomaar worden prijsgegeven.” Overigens betekent dat volgens hem niet dat een boer geld kan vragen voor het afgeven van data. „Als er iets met die gegevens gebeurt, dus als er een infrastructuur wordt opgezet, kost dat geld. Bovendien heeft een boer ook data nodig voor zijn management.” Het voordeel van het Dairy Data Warehouse

Veerkamp maakte tevens enkele wisselingen binnen het GES-bestuur bekend. Het bestuur wordt gevormd door Bartele Verbeek (Alta), Gerard Vosman (KI Kampen), Walter Liebregts (Vereniging van Sperma Importeurs), Alfred de Vries (CRV) en Kurt Faes (VRV vzw, oftewel CRV Vlaanderen). De Vries en Faes zijn de opvolgers van respectievelijk Ate Lindeboom en Noël van Leeuwe. Geart Benedictus is en blijft de onafhankelijke bestuursvoorzitter, terwijl de voorzitter van de technische commissie – die adviseert het bestuur en bewaakt de technische kwaliteit van de fokwaardeschatting – wordt vervangen. De Wageningse fokkerijprofessor Johan van Arendonk vervolgt zijn carrière per 1 januari 2016 bij Hendrix Genetics en wordt daarom vervangen door zijn collega Pim Brascamp.

is dat de kennis altijd verspreid wordt en niet slechts bij één persoon ligt. „Niemand is er elkaars concurrent. Het gaat om real-time informatie. Dus een boer heeft een vruchtbaarheidsprobleem, maar de KI weet dat dan al en ook waarom, bijvoorbeeld omdat hij een te lage stal heeft”, schetste Van Ranst.

Vruchtbaarheid

Bij deze ontwikkeling is het volgens Van Ranst belangrijk dat de individuele koe niet wordt vergeten. „Wie denkt dat de individuele koe onbelangrijk is, geeft daarmee zijn grootste brevet van onvermogen af.” Van Ranst heeft bij zijn werkzaamheden veel te maken met de vruchtbaarheid van melkvee en kraakte daarover een kritische noot ten aanzien van de fokkerij, het onderwerp waar de bezoekers eigenlijk voor gekomen waren. „De vruchtbaarheid laten verslechteren op de middellange termijn is eenvoudig. Gewoon je koeien laten vervetten in de tweede helft van de lactatie. De vruchtbaarheid laten verslechteren op de korte termijn eveneens. Gewoon niets aan de koeien doen die aan de nageboorte blijven staan. En de vruchtbaarheid laten verslechteren op de lange termijn, doe je door de slechtste stieren van de kaart te gebruiken. Dat hebben we jarenlang gedaan.” ■

‘Voeropname en melkrobotindex nieuw in april 2016’

Gerben de Jong, hoofd van de Animal Evaluation Unit van CRV, vertelde welke wijzigingen in de fokwaardeschatting de veehouders per april 2016 kunnen verwachten. Alvorens dat te doen kwam hij nog even terug op de roerige aprilmaand van 2015, waarin zowel de vijfjaarlijkse basisaanpassing, de wijziging van de Inet-formule, als de introductie van de composites (exterieur) werden doorgevoerd. „Alles went en inmiddels is het weer rustig”, relativeerde De Jong. In april 2016 wordt het kenmerk voeropname geïntroduceerd. Daarbij gaat het om kilogrammen droge stof per dag, gebaseerd op directe voeropnamegegevens van 2.500 koeien, in combinatie met indicatoren als kg melk, vet en eiwit en lichaamsgewicht. „In eerste instantie wordt de fokwaarde voeropname geïntroduceerd, in een later stadium zal deze in de Inet worden opgenomen.

Wij vinden het daar nu nog te vroeg voor”, stelde De Jong. Als je rechtstreeks op het kenmerk zou fokken, fok je op grotere koeien, omdat die meer vreten. De voeropname komt daarom in de toekomst negatief in de Inet, met een voorlopige werkformule als $0,5 \times \text{lactose} + 2,7 \times \text{vet} + 5,4 \times \text{eiwit} - 60,2 \times \text{kg voeropname}$. „De doelstelling is zo weinig mogelijk voer per kilogram melk en dus niet een zo laag mogelijke voeropname, want dat zou ten koste gaan van de gezondheid”, aldus het hoofd van de AEU. Een andere noviteit is de introductie van een melkrobotindex. Deze wordt gebaseerd op de reeds bestaande drie onderliggende kengetallen AMS-efficiëntie, melkinterval en gewenning van vaarzen. Daarbij is de AMS-efficiëntie de geproduceerde hoeveelheid melk in kilo's per totale AMS-tijd in minuten. Het melkinterval is de tijd tussen

twee opeenvolgende geslaagde melkingen en de gewenning van vaarzen is de vergelijking van het melkinterval in de eerste drie weken met het melkinterval in de weken 10 t/m 12. Er blijkt een negatief verband te bestaan tussen AMS-efficiëntie en mastitis. „Dat komt omdat een hoge AMS-efficiëntie gelijk staat aan een hoge melksnelheid”, aldus De Jong. De relatie tussen AMS-efficiëntie en productie is positief, evenals de relatie tussen melkinterval en productie. „Als je op NVI fokt, gaat de AMS-efficiëntie achteruit, het melkinterval vooruit en op het gebied van gewenning van vaarzen gebeurt er weinig”, stelt De Jong. „Het doel, koeien die geschikt zijn om in een AMS te melken, moet niet ten koste gaan van de productie en de uiergezondheid. Daarom zal de uiergezondheidsindex in de melkrobotindex worden ingewogen.”